

Sayı : 3865
Tarih : 10.01.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dünyanın 8 milyara yaklaşan nüfusunun yaklaşık 1 milyarının açlıkla karşı karşıya olduğu günümüzde, küresel ısınma ve iklim değişikliğine bağlı olarak yaşanan afetler tarım ve gıda üretiminin önemini artırıyor. Gelecek yıllarda da stratejik önemini koruyacak olan tarımda kendine yeterlilik, gıda güvenliğinin sağlanması için yeterli olmayacaktır. Gıda üretimi kadar, gıdaya erişim ve gıdayı satın alabilmek büyük önem kazanıyor.

AKP iktidarının yanlış tarım politikaları sonucunda, tarım sektörünün plansız üretimi, yüksek girdi maliyetleri, dağınık yapı, düşük verimlilik, ürün kaybı, sağlıksız veri gibi sorunları doğurmaktadır. Bu sorunlar üretici ve tüketiciyi olumsuz etkilemekte, fiyat istikrarını bozmakta, rekabet gücünü azaltmaktadır. Bu durum tarımın sektörünün sürdürülebilirliğini tehlikeye atmakta ve gıda güvenliğini ortadan kaldırmaktadır. Bu minvalde ülkede yaşayan tüm yurttaşları ilgilendiren gıda güvenliğine ilişkin sorunların tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İhtüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Nejla Demir
Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

Kendine yeterliliğini koruyabilen bir tarım sektörü, sürdürülebilir bir gıda güvenliğini sağlamanın en önemli ön koşuludur. Bu amaca yönelik olarak tarımsal politikalarda, kısa dönemli etkileri olan geçici kaynak aktarımlarından çok, kaynakların tarımda etkin kullanımının sağlanması ve böylece yapısal sorunlarını aşmış, güçlü bir yapıya sahip istikrarlı üretim ve arz sağlayan ve gelişen bir tarım sektörünün oluşturulması çalışmalarının AKP iktidarlarınca hayata geçirilmediğine tanıklık ediyoruz.

Ülkemizdeki tarım ve gıda sektöründe karşılaşılan sorunlar, yerli üretimi ve hayvancılığı desteklemek yerine ithalata yönelen iktidar politikalarının bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu sorunların başında, tarım politikalarındaki yetersizlik ve tekelleşme gelmekte, iklim krizi ve doğal alanların yok olması gibi faktörlerle birleşerek üreticileri ve tüketicileri olumsuz etkilemektedir. Tarım arazilerinin betonlaşması, meraların kaybı ve orman sahalarının azalması, ekosistemleri tehdit ederken, üreticileri de maliyetler, emek sömürüsü ve düşük gelirlerle karşı karşıya bırakmaktadır. İktidarın sorunlara çözüm üretmek yerine ithalata yönelmesi, halk sağlığını ve gıda güvenliğini tehdit etmektedir. Maliyet artışları, gıda fiyatlarındaki yükseliş ve kalitesiz ürünler, toplumun ekonomik ve sosyal yapısını olumsuz etkileyerek yoksulluğu ve eşitsizliği artırmaktadır.

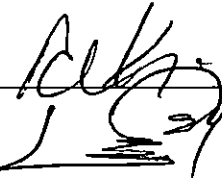
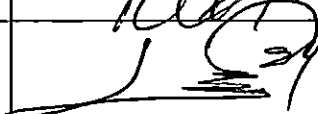
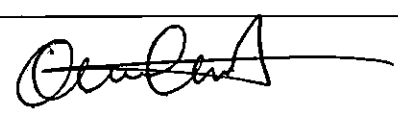
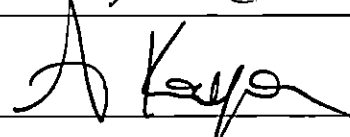
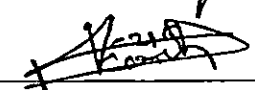
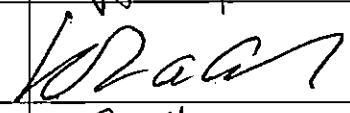
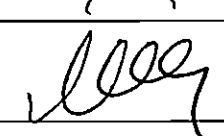
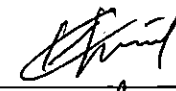
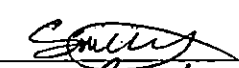
Gıda fiyatları 2023'te dünyada yüzde 10 düşerken Türkiye'de yüzde 72 arttı. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), gıda ürünlerinin uluslararası fiyatlarındaki aylık değişiklikleri izleyen Fiyat Endeksi'nin geçen yılı 2022'deki seviyesinin yaklaşık yüzde 10 altında kapattığını duyurdu. TÜİK gıda fiyat endeksine göre ise ülkede gıda fiyatları yüzde 72 artış gösterdi. Gıda Görünümü 2022-2031 raporuna göre, 2019-2021 yıllarının ortalamasında Türkiye 9,5 milyon ton ile Mısır ve Endonezya'nın ardından en çok buğday ithal eden üçüncü ülke oldu ve bu rakamın 2022/23'te de aynı kalacağı öngörülmüştü. Küresel Gıda Güvenliği Endeksi 2022 yılı sonuçlarına göre Türkiye listede Vietnam, Ürdün ve Ekvador'dan sonra 65.3 puanla 49'uncu sırada yer almaktadır. Gıda enflasyonunda son 3 senede ülkemizde yüzde 338, dünyada ise yüzde 24 artış yaşanmıştır.

Özellikle protein tüketimi açısından önemli olan hayvansal ürünlerin yeterince tüketilmemesi, örneğin kırmızı ete ulaşmanın maliyetinin orta ve düşük gelirli kesimler için zorlaşmasına sebep olmaktadır. Kendine yeterlilik politikalarının, özellikle gümrük vergileri aracılığıyla dışa bağımlılığı azaltma çabasının, gıda erişilebilirliği sorunlarını beraberinde getirebileceği unutulmamalıdır. Gıda güvenliğinin sürdürülebilir bir şekilde iyileştirilebilmesi için, tarımsal yapıdaki verimliliğin artırılması ve uluslararası tarımsal ticarete rekabet edebilirliğin güçlendirilmesi gerekmektedir. Bu hedefe ulaşmak için, tarımsal politikaların ve kaynakların etkin kullanımına odaklanarak istikrarlı bir tarımsal yapı oluşturmaya yönelik uzun vadeli çözümler üretmeyen bir iktidarla karşı karşıyayız.

Türkiye'de ithal edilmeyen neredeyse hiçbir ürün kalmamış durumda. Türkiye, yağlı tohumlar, buğday, yem bitkileri, yağlar, mercimek, fasulye, barbunya gibi birçok ürünü dışarıdan ithal etmek zorunda kalmıştır. Bu durum, ülkenin tarımda dışa bağımlılık seviyesini artırmış ve gıda güvenliğini tamamıyla ortadan kaldırmıştır.

Peynir ithalatı, yem sanayisinin kapatılması ve özelleştirmeler gibi etmenler tarım sektörüne büyük bir darbe vurdu. AKP iktidarı tarafından sıkça tercih edilen et ithalatları, ülke tarımını ve hayvancılığını olumsuz etkilemiştir. 2021-22 dönemi itibariyle, Tarım Bakanlığı verilerine göre 1 milyona yakın hayvan kaybı yaşanmıştır. Bu durum, üreticilerin ve halkın zararına işlemektedir. 2023 yılında 1 milyar doları aşan sığır ve karkas et ithalatının 2024'te de artarak devam etmesi bekleniyor. Et ve Süt Kurumu'nun asli görevi olan üreticiyi koruma sorumluluğu ise, ithalat odaklı bir işleyişle tamamen değişmiştir. Et ve Süt Kurumu, koruyucu rolünden uzaklaşarak adeta bir ithalat ofisi gibi faaliyet göstermektedir. Bu durumda, ithalatçılar kâr elde ederken, yerel üreticiler ve genel olarak halk zarar görmektedir. Tüm bu neoliberal tarım politikalarının sorumlusu olan AKP iktidarı ülkenin gıda güvenliğini de rafa kaldırmıştır.

Bu minvalde ülkede yaşayan tüm yurttaşları ilgilendiren gıda güvenliğine ilişkin sorunlarının tespiti ve incelenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
2	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
3			
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	İĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
17	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	